

ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Πρόταση ονομάζεται ο συντομότετος λόγος που εκφράζει μια σκέψη, μια επιθυμία, ένα συναίσθημα.

Ως προς το περιεχόμενο τους οι προτάσεις χωρίζονται σε :

1. **προτάσεις κρίσεως**, οι οποίες διατυπώνουν μια κρίση, μια σκέψη ή μας πληροφορούν για κάτι.

π.χ. Ἡ Νάξος ἐστὶ νῆσος. (Ἡ Νάξος εἶναι νησί)

Οὐκ ἂν λάβοις παρὰ τοῦ μὴ ἔχοντος. (Δεν μπορείς να πάρεις από αυτόν που δεν έχει)

Οι προτάσεις αυτές εκφέρονται με *απλή* ή *δυνητική οριστική* και με *δυνητική ευκτική*. Παίρνουν *άρνηση ου*.

2. **προτάσεις επιθυμίας**, οι οποίες εκφράζουν επιθυμία, προσταγή, ευχή κ.τ.λ.

π.χ. Μὴ ἀποστερήσητέ με τούτου. (Μην μου στερήσετε αυτό)

Μὴ θορυβεῖτε. (Μην κάνετε θόρυβο)

Οι προτάσεις αυτές εκφέρονται με *υποτακτική, προστακτική, ευκτική και ευχετική οριστική*. Παίρνουν *άρνηση μη*.

3. **προτάσεις επιφωνηματικές**, οι οποίες εκφράζουν ψυχικό πάθος (θαυμασμό, λύπη, χαρά κ.τ.λ.)

π.χ. Ὡς καλὸς μοι ὁ πάππος! (Τι ωραῖος που εἶναι ο παππούς μου!)

4. **προτάσεις ερωτηματικές**, οι οποίες εκφράζουν ερώτηση.

π.χ. Τίς ἔστιν ὁ ἡγεμών; (Ποιος εἶναι ο οδηγός;)

Ως προς το ποιόν τους οι προτάσεις χωρίζονται σε :

1. **αρνητικές ή αποφατικές**, όταν περιέχουν άρνηση.

π.χ. Μὴ βλάπτε μηδένα. (Να μην βλάπτεις κανένα)

2. **καταφατικές**, όταν δεν περιέχουν άρνηση.

π.χ. Τίς εἶ; (Ποιος εἶναι;)

Οι προτάσεις ως προς τη σχέση τους με άλλες προτάσεις χωρίζονται σε:

1. **Κύριες ή ανεξάρτητες**, οι οποίες στέκονται μόνες τους στο λόγο.

Π.χ. Ταύτη ἔστω. (Ἐτσι ας γίνει.)

Οι προτάσεις αυτές συνδέονται μεταξύ τους με τους παρατακτικούς συνδέσμους.

2. **Δευτερεύουσες ή εξαρτημένες**, οι οποίες δεν μπορούν να σταθούν μόνες τους στο λόγο αλλά εξαρτώνται από μια άλλη πρόταση την οποία και προσδιορίζουν.

Π.χ. Εἰ ταύτη τοῖς θεοῖς φίλον, ταύτη ἔστω. (Αν ἔτσι αγαπούν οι θεοί, ἔτσι ας γίνει)

Οι προτάσεις ως προς τους όρους τους χωρίζονται σε :

1. **απλές**

π.χ. Κῦρος ἐθήρευεν.

2. **σύνθετες**

π.χ. Κῦρος ἦν φιλόανθρωπος καί φιλομαθῆς καί φιλότιμος.

3. **ελλειπτικές**

π.χ. Μέτρον ἄριστον

4. **επαυξημένες.**

π.χ. Κλέαρχος ὁ Λακεδαιμόνιος ἦν ποτε στρατηγός μέγας.

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Πως λέγεται μια προταση ως προς το περιεχομενο της.	Πως λέγεται μια προταση ως προς το ποιον της.	Πώς λέγεται μια πρόταση ως προς τους όρους της.	Πώς λέγεται μια προταση αναλογα με τη σχέση της με άλλες προτάσεις
1. Κρίσεως 2. Επιθυμίας 3. Επιφωνηματική 4. Ερωτηματική	1. Αρνητική 2. Καταφατική	1. Απλή 2. Σύθετη 3. Ελλιπής 4. Επαυξημένη	1. Κύρια ή ανεξάρτητη 2. Δευτερεύουσα ή εξαρτημένη

Περίοδος και Ημιπερίοδος

Περίοδος ονομάζεται το τμήμα ενός κειμένου που αποτελείται από μια ή περισσότερες προτάσεις και έχει ολοκληρωμένο νόημα.

Ημιπερίοδος ονομάζεται το μέρος μιας περιόδου που ενώ δεν έχει ολοκληρωμένο νόημα έχει νοηματική αυτοτέλεια και μπορεί να αποτελείται από μια ή περισσότερες προτάσεις. Μια ημιπερίοδος μπορεί να βρίσκεται ανάμεσα σε τελεία και άνω τελεία, ανάμεσα σε δυο άνω τελείες ή να καταλήγει σε άνω τελεία.